

לשון קידושין

تلמוד בבל' מסכת קידושין דף ב עמוד א

/מתני/. האשה נקנית בשלש דרכים, וקונה את עצמה בשתי דרכים. נקנית בכספ, בשטר, ובביהה. בכספ - בית שמאו אומרים: בדינר ובשו דינר, ובית הלו אומרים: בפרוטה ובשו פרוטה. וכמה היא פרוטה? אחד משמנת באיסר האיטלק. וקונה את עצמה בגט, ובמייתת הבעל. היבמה נקנית בבייה, וקונה את עצמה בחליצה, ובמייתת היבם.

גם. האשה נקנית. Mai Shana HaCaa Dantini HaAsha Neknit, ומ"ש התם {משנה בתחלת פרק שני "האיש מקדש"} דתני האיש **מקדש**? משום דקה בעי למיtiny כספ, וכספ מנ"ל? גמור קיחה משדה עפרון, כתיב הכא: כי יקח איש אשה, וכתיב התם: נתתי כספ השדה קח מני, וקיחה איירקי קניין, דכתייב: השדה אשר קנה אברהם,

טלמוד בבל' מסכת קידושין דף ב עמוד ב

אי נמי: שדות בכספ יקנו, תני האשה נקנית. **וניתני התם האיש קונה! מעיקרא תני לשנה דאוריתא, ולבטוסף תני לשנה דרבנן. ומאי לשנה דרבנן? דאסר לה.ac"ע כהקדש.** וניתני הכא האיש קונה! משום דקה בעי למיתנא סיפה וקונה את עצמה בדידה, תנא נמי רישא בדידה. וניתני האיש קונה ומקונה! משום דאייכא מיתת הבעל, דלאו איהו קא מוקני, מן שמי הוא דמוקני לה. ואב"א: אי תנא קונה, ה"א אפילו בעל כרחה, תנא האשה נקנית, דמדעתה אין, שלא מדעתה לא.

Why the two different and לשנה דאוריתא ? Why should there even be לשנות ? לשנות why is the called מסכתא קידושין ?

רש"י מסכת קידושין דף ב עמוד א
האשה נקנית - לבעלה.

בשלש דרכים - כדמפרש ואזיל והאי שלש לשון נקבה הוא ובגמרה בעי אמא תנא לשון נקבה.
וקונה את עצמה בשתי דרכים - גרטס!

וקונה את עצמה - להיות ברשותה להנאה לאחר.
בכספ ובשטר - מפרש בבריתא בגמ' (לקמן קידושין/ ד' ה): נתן לה כספ או שוה כספ ואומר לה הרי את מקודשת
לי שטר כתוב לה על הניר אף על פי שאנחנו שוה פרוטה הרי את מקודשת לי ביהה בא עליה ואמר התקדשי לי
בביהה זו וכולחו ילי' מקראי טעמא דב"ש מפרש בגמ' קידושין/ (דף יא).

פרוטה - של נחתת.
איסר האיטלק - של כספ ודמיו שמנה פרוטות.

היבמה נקנית - ליבם.
ביבאה - להיות כאשתו לכל דבר שאם בא לגרשה אח"כ אינה צריכה הימנו חיליצה אלא גט אבל שטר וכספ אין
מוועילין בה מן התורה אלא מדרבן דעתך דמהני בה מאמר כדאמר' ביבמות (דף נ) אבל איינו גומר בה להיות
ירושה ומיטמא לה ולא לפוטרה מן החליצה אלא לפוסלה על שאר אחוי.

גם.

ומאי שנא התם - בפרק שני (לקמן קידושין/ דף מא) דתנא האיש מקדש בו ובעלה ניתני הכא האשה מתקדשת.

משמעות דקבעי למיתני כספ - בהני קניין ואמرين לקמן /קידושין/ (דף ד): כספ מובלן דנקנית בו ומפרשין דגמرين קייחה קייחה משדה עפרון דאייקרי קניין הליך תנאanca קניין.
וכספ מובלן - לאו הכא קא בעי לה אלא לקמן /קידושין/ (דף ג): והכא האי מתרץ קאמר לה לכולא מילתא משום דקא בעי למיתני כספ וכספ מובלן יליון ליה לקמן /קידושין/ (דף ד): מקייחה וקייחה לשון קניין הוא היליך תניא האשה נקנית.

וניתני הכא איש קונה - כי היכי דתני בלישנא דרבנן האיש מקדש.
וניתני - הכא איש קונה בג' דרכים.
ומקנה - אותה לעצמה בשתי דרכים. ממשני משום דaicא בהנהו ב' דרכים מיתת הבעל.

(רבינו חננאל קידושין בעמוד א
ואמאי...אברהם)

תוספות מסכת קידושין דף ב עמוד א
מאי שנא הכא דתנן האשה נקנית - המ"ל אגב דבעי למיתני סיפה וקונה את עצמה דלא שיר התם לשון קידושין
וכה"ג ממשני בסמור מיהו אומר הר"ר מנוח דה"מ למיתני וניתרת בשני דרכים דגבוי קידושין שיר לשון היתר.

תוספות מסכת קידושין דף ב עמוד א
וכספ מובלן גמר קייחה קייחה משדה עפרון - ואם תאמר ומה צריך לכל זה לא היה צריך לומר אלא כספ אייקרי קניין
דכתיב נתתי כספ השדה קח ממני וכתיב השדה אשר קנה אברהם اي נמי שדות בכספ יקנו ויל' דבهاכי לא סגי
דנהי כספ השדה אייקרי קניין כספ דasha לא אייקרי קניין לך צריך להביא ראה דאותו כספ דגמرين אשה מיניה
אייקרי קניין.

תוספות מסכת קידושין דף ב עמוד א
וכתיב התם נתתי כספ השדה קח ממני - אין וחוש אלא שמוצא לשון קייחה אף על גב דלא דמי דקייחה דהכא
קיימא אכסוף של שדה וקייחה דasha לא קיימא אכסוף של אשה אלא אשה עצמה וא"ת וליתני האשה נקחת שהוא
לשנא דקרה טפי דכתיב כי יקח ותן נמי עירובין (דף כ): הכל נקח בכספ מעשר וביאה שיר נמי לשון קייחה דכתיב
(ויקרא כ) ואיש אשר יקח את אחותנו ויל' דלא שיר למיתני סיפה ולוקחת עצמה בב' דרכים.

תוספות מסכת קידושין דף ב עמוד ב
דאסר לה אכ"ע כהקדש - והרי את מקודשת לי כלומר להיות לי מקודשת לעולם בשביili כמו (מדרשים ד' מה). הרי
הן מקודשין לשמים להיות לשם ופשטא דAMILTA MARKODSETH LI MIYCHODSETH LI MOZOMNETH LI OMAYAH AM HAYA OMAR TELIYT ZO
מקודש ליא נראה שיועיל דגבוי אשה במא דמתיחdet להיות לו היא נאסרת לכל אבל בככר וטלית לא שיר למימר
הci.

חידושי הרשב"א מסכת קידושין דף ב עמוד א
גמרה משום דקה בעי למיתני כסוףכו. וה"ה דהו"מ לשנוי משום דקה בעי למיתני סיפה וקונה את עצמה שלא שיר
ביה לשון קדושין תנא רישא נקנית כדמותי בסמור אלא דעתפה מינה אמר ליה דעתיך קייחה שבכסוף קניין הוא.

חידושי הרשב"א מסכת קידושין דף ב עמוד ב
ונתני הכא האיש קונה. וא"ת קושי זו הו"ל לאקדמי כסדרא דמתני'. יש מרבותינו נר"ז מתרצים دائ' אקשי לי' ה' ה'ci
זהו משני לי' משום סיפה כדאמרין בסמור ותו לא הוה קשייא אמא תנא נקנית דמשום סיפה הוא דלא מצי למיתני
מתתקשת, ואין מחורר אדרבה כל היכא דאי' לאקשו' חדא ולשנו' שינויא דמיתרצת בה כו'לא מתני' טפי עדיף
מאפשרי הוי ופירוק', ועודadam איתא דמקשה ההו ידע פירוקא אמא מקשה ליה ואזיל, אלא דבאה אי'א למימר
דמאן דמותיב הוא דמפרק ולברורא למתני', ומסתברא דהא' קושיא דקה מקשה תלמודא וליתני האיש קונה לית
לה עיקר, אדרבה האשא נקנית עדיף טפי, دائ' תנוי האיש קונה ההו ציריך לאפשרי בלישניה האיש קונה את האשא
אלא משום DAGGER קושיא זו בעי לאשותען דמדעתה מתתקשת ולא בעל כרחה הוא דקה מקשה ליה ה'ci ולא
בעיקר קושיא. אבל לעיל קשייא להו לישנא דנקנית משום דבכלוא תלמודא קניין אשא בלשון קדושין מפיק לה
משו"ה אקדמה דהא' קשייא והאי לא קשייא.

חידושי הרשב"א מסכת קידושין דף I עמוד ב
{שאילה לגבי מקדש בהלוואה כמשמעותו, ומה הקידושין לא נחשבין לריבית? הרי הוא נותן לה ה',
ומקבל בחזרה ה' ואישות? ומתרץ, שאינו מקבל אישא בחזרה, שהוא אינה נקנית לו ואין לו קניין הגוף בה}. ...
ארוח לה זימנא בקדושה הכא והכא את תא הוייא לה רבבית מלוטו אטו מאן דארוח זימנא ושקל דינר מי שר',
ויל' כו'ן דגופה ממש לא קני לה לא הוי רבית אלא שאסור משום הערמות רבית אבל כי קצץ ד' בחמשה ובדמי
ההוא דינר של רבית קא שקל לה הוי רבית מעלייא, דהו"ל כמאן דשקל פחות משׁו"פ' בדמי ההוא דינר ורבית
מעלייא הוא דהא אחשביה איהו בדינר (ע' ב"מ ס"ה א'), קר תירץ הראב"ד.

تلמוד בבלי מסכת כתובות דף ב עמוד א
הגיע זמן ולא נישאו - אוכלות משלו ואוכלות בתרומה.... חלה הוא, או שחלה היא, או שפירסה נדה - איןנו מעלה
לה מזונות. ואי'א דבעי לה מיביעא: חלה הוא, מהו? ואם תמצ'י לומר: חלה הוא מעלה לה מזונות, שחלה היא,
מהו? מצ'י אמר לה אנה הא קאי'מנה, או דלמא מצ'יא אמרה לה נסתחפה שדהו? ואם תמצ'י לומר: אמרה לה
נסתחפה שדהו

רש"י מסכת כתובות דף ב עמוד א
הגיע זמן ולא נישאו - לקמן בפרק אף על פי תנן נותני לבתולה שנים עשר חדש משתבעה הבעל והזהיר על
הניסיונו לפרנס עצמה בתכשיטין, לפרנס קנדיר"ר בלו"ז ולאלמנה שלשים יום.
הגיע זמן - זה ולא נישאו לחופה לקמן מפרש שעכבר הבעל.
אוכלות משלו - שהבעל חייב במזונות אשתו מתקנת ב"ד כדלקמן בפרק גערה / כתובות / (דף מו).
ואוכלות בתרומה - אם כהן הוא והיא בת ישראל שהכהן מأكل את אשתו תרומה כדיל'ף (לקמן / כתובות / דף נז)
מכהן כי יקנה נפש.

...

נסתחפה שדהו - לשון מטר סוחף (משל' כח) נשטפה שדר כלומר מזלך גרם כי מהיומ אני מוטלת עליך לזרע.

תוספות הרא"ש מסכת כתובות דף ב עמוד א נסתחפה שדהו. האי דתלי באמזלן ולא במללה משום דאייה לא מיפקדא אפריה ורביה כדאמרין בפרק הבא על יבתמו גבי אשה ששחתה עם בעלה עשר שנים ולא ילדה אייה כלל מיפקדא אפריה ורביה לא מיונsha. מיהו קשה מהא דאמרין בפרק המדייר ("ה א") היי בה מומין ועודה בבית אביה האב צריך להביא ראייה שמשנתארסה הוא בה מומין אלו ונסתחפה שדהו משמעו האם מזלך גרם איבדה כתובתה ואמאי תלי באזלן יותר מבזללה, והtmp לא שייך לשני טעמא דפריה ורביה אפשר לישאגה עם המומין, ועוד תימה כי היכי דasha שנולדו בה מומין אמרין נסתחפה שדהו היכי נמי האיש שנולדו בו מומין נימא נסתחפה שדה שלה ואמאי קופין אותו להוציא, ויל משום דהאה קניין כספו של האיש כמו עבדו שלו וחמורו ותליה באזלן.

ספר החינוך מצוה תקנוב מושרי המצווה שתצונו התורה לעשות מעשה באשה יורה עניין זיווגם טרם ישכב עמה, ולא יבוא עליה כבוא על הזונה מבלי **מעשה אחר קודם** בינויהם.

גם נאמר **שהוא כדי שתתן אל לבה לעולם שהיא קניה לאוטו האיש ולא תזנה תחתוי ולא תمرוד לו ותתן לו יקר והוד לעולם כעבד לאדוני, ובכן יהיה שבתם וקיומתם בשלום ויתקיים היישוב ברצון האל שיחפש בו. ומהיות מיסוד המצווה מה שזכרתי, הנgeo ישראל לקדש בטבעת להיות בידה תמיד לזכרת, ואף על פי שבשו פרוטה בלבד אפשר לקדש מן הדין. ואמנם בפחות משה קדש אין מקדשין, שכך אמרו זכרונות לברכה [שם ג' ע"א] דבפחות מקן לא מוקניא נפשה, כלומר שלא תחש מעשה קדש לכלאם, ואף על פי שהיא נקנית בשטר ואף על פי שאין בו שווה פרוטה, שטר **מעשה חשוב** הוא בעיניה שכן רוב קניות העולם הן בשטר, ומזה הטעם אין חיליפין קוניין בה לפי שחליפין הן בכלי ואף על פי שאינו שווה פרוטה.**

מהותו של קניינים:

שולחן ערוך חושן משפט קצ א-ב הלכות מיקח וממכר - קרקע נקנה באחד מאربעה דברים: בכסף, בשטר, בחזקה ובקין סודר.... בכסף כיצד, מכר לו בית או שדה ונתן לו כסף שווה פרוטה, קינה,chein אחד מהם יכול לחזור בו. ואף' נתן לו הכסף על מנת שיחזרה לו, קינה.

סמ"ע סימן קצ **{בביחש לשטר חזקה וסודר} בשתעבדו זה להז**, זה לקנות זהה למוכר, ושאין אחד יכול לחזור בו, דומיא דקניין שטר וחזקקה ובקין סודר ..

(תלמוד בבלי מסכת Baba Metzia דף מז עמוד א) במא קוניין {בקניין סודר}? רב אמר: בכליו של קינה, דניאה ליה לكونה דלהי מקנה קינה, כי היכי דלגמר ולקני ליה. ולוי אמר: בכליו של מקנה, כדברין למימר ליקמן. אמר ליה רב הונא מדסקרטא לרבא: וללו', דאמר בכליו של מקנה, הא קא קני ארעה אגב גלימה. אם כן, הו ליה נכסים שיש להן אחריות ונKENIN עם נכסים שאין להן אחריות, ואנן איפכא תנן: נכסים שאין להן אחריות נKENIN עם נכסים שיש להן אחריות! אמר ליה: אini הוה לוי הכא הוה מפיך לאפר פולס! דנוראו! מי סברת גלימה מקנה ליה? **בבהיא הנאה דקה מקבל מיניה - גמר ואקני ליה.** - כתנא:

וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה לקיטם כל דבר שלף איש נעלן ונתן לרעהו. גאולה - זו מכירה, וכן הוא

אומר לא יגאל. תמורה - זו חליפין, וכן הוא אומר לא יחליפו ולא ימיר אותו, לקים כל דבר שלף איש נעלן ונתן לרעהו. - מי נתן למי? - בועז נתן לגואל. רב' יהודה אומר: גואל נתן לבועז.

רש"י מסכת Baba Metzia דף מז עמוד א
מי סברת - דאמר ליה אגב שעיל ידי משיכת הכלי שנקנה לו במשיכה יקנה לו הקרןע עם הכלי אין אלו אלא
חליפין, Cainilo זה מוסר לו חפץ אחר תחת קרנקע, ומהו מסירתו - **הנאת קבלתו** ממנה מתנת הכלי, שחויבו לקבל
ממנה מתנה - נוח לו Cainilo נותן לו זה הקונה מתנה רבה, וגמר נותן ומקנה לו הקרןע.)